

Dönem : 4
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 201

Yozgat Milletvekili İlhami Çetin'in, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Plan Komisyonu Raporu (2/70)

15 . 1 . 1974

Millet Meclisi Başkanlığına

3 ncü Dönemde görüşülemeyerek kanunlaşamayan «1/828 sayılı Kanun tasarısı (5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı) nın yeniden ihya edilerek muameleye konulmasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Yozgat Milletvekili
İlhami Çetin

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1626/3442

9 . 4 . 1973

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 7.4.1973 tarihinde kararlaştırılan «5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

GEREKÇE

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 8.7.1975 tarihli ve 1425 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce **yaş haddi, malullük gibi sebeplerle emekliye ayrılanlarla ölenlerden, hizmet süreleri, emekli ikramiyesi ödenmesine müsait olmayanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunca, lütuf ve atıfet olarak emekli ikramiyesi ödenmesi hususunda kararlar ittihaz olunmaktadır.**

Ancak, bu yolda ittihaz edilen kararlar, Emekli Sandığı Kanununun ikramiye ödenmesi hakkındaki hükümlerine uygun olmadığından, T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünce ve Kurumlarca tatbikinde tereddüt edilmektedir.

Emekli ikramiyeleri, 788 sayılı Memurin Kanunu hükümlerine göre en az fiilen 30 yıl hizmet ifa edilmesi şartı yanında ayrıca 65 yaşın doldurulması halinde verilebilmekte idi.

Daha sonra kabul edilen 1683 sayılı Askerî ve Mülkî Tekaüt Kanunu uyarınca da, bu Kanunun yürürlükte bulunduğu (1930 - 1950) 20 yıllık süre **esnasında en az 30yıl hizmeti olanlara ikramiye verilmiştir,**

1.1.1950 tarihinde yürürlüğe giren 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ile; evvelâ 30 yıl fiilî hizmet şartı muhafaza edilmiş, sonradan bu Kanuna ek olarak yürürlüğe giren 6122 sayılı Kanunla, 25 ve 30 yıl arasında fiilî hizmeti bulunanlara da (25 yıllık fiilî hizmet süresinin tamamlanmasından sonra geçen yıl kesirlerinin 6 aydan fazla kısmının tam yıla iblâğı, 6 aydan eksik kısmının da tenzili suretiyle) ikramiye verilmesi kabul edilmiştir.

Dilekçe Karma Komisyonunca ilk defa, yukarda sözü geçen 6122 sayılı Kanundaki, 6 aydan fazla yıl kesirlerinin tam yıla iblâğı hakkındaki hükme dayanılarak, fiilî hizmet süreleri 25 yılın altında ve fakat 24 yıl 6 ay veya yıl kesri 6 aydan fazla olanların, yıl kesirleri **tama** iblâğ edilmek suretiyle, 25 yıl üzerinden ikramiye verilmesi hususunda kararlar ittihaz olunmuştur.

Bu kararlar, 6122 sayılı Kanunun, yukarda açıklanan hükmüne uygun bulunmadığı gibi, esasen 7.2.1969 tarihli ve 1101 sayılı Kanunun 3 nci maddesi ile; 1.3.1969 tarihinden itibaren yıl kesirlerinin tam yıla iblâğı hakkındaki hüküm kaldırılmıştır.

Bu hükümlere rağmen, Dilekçe Karma Komisyonunca, son defa alınan kararlarda, 24 yıl 6 ayın altında, hatta 23 yıl hizmeti olanlara da 25 yıl üzerinden ikramiye verilmesi kabul edilmekte ve bu hususta kararlar ittihazına devam olunmaktadır.

Her ne kadar, son defa yürürlüğe giren 8.7.1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla, haklarında emeklilik hükümleri uygulananlara, hizmet süreleri ne olursa olsun, her tam fiilî hizmet yılı için yarım maaş tutarında ikramiye verilmesi kabul edilmiş ise de, bu hükümlerin, sözü geçen Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanması mümkün olup, eski muamelelere teşmiline imkân bulunmamaktadır.

Ancak, 1425 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi üzerine, Dilekçe Karma Komisyonuna yapılan müracaatlar gittikçe artmaktadır. Bu dilekçelerin de nazara alınması halinde ise, eski hükümlere göre istikrar bulmuş muamelelerin yeniden ele alınması gerekecek, ayrıca eski tarihlerde yaş haddi, malullük, ölüm gibi sebeplerle haklarında emeklilik işlemi uygulanıp, ikramiye alamamış olanlardan müracaat edemeyen veya bu imkânı kaybetmiş bulunanlar aleyhine bir eşitsizlik doğmuş olacaktır.

Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının, adli veya idarî bir kaza kararı vasfında olmadığına, Danıştay Genel Kurulunca (30.4.1965, 7.6.1966 tarihli 1965/33-1965/76, 1966/191 - 1966/203 sayılı kararlarla) karar verilmiş olduğundan, bu kararlar idareleri bağlamamaktadır.

Diğer taraftan, Dilekçe Karma Komisyonu Kurulması hakkındaki 140 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin (I) işaretli kısmının (d) fıkrasında bir kanun teklif veya tasarısına konu olmayı gerektiren dilekçelerin, Dilekçe Karma Komisyonunca görüşülemeyeceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Yukarda etraflı olarak arz ve izah olunan nedenlerle, T. B. M. M. Dilekçe Karma Komisyonunca ikramiye verilmesi hususunda 140 sayılı Kanuna aykırı olarak alınan ve alınacak olan kararların uygulanmasına imkân görülememektedir.

Ancak, Dilekçe Karma Komisyonunca bu konuda ilk defa ittihaz edilmiş olan kararlardan bir kısmının uygulanmış olması dikkate alınarak, bugüne kadar aynı konuda alınmış bulunan kararların da, bir defaya mahsus olmak üzere, yerine getirilmesi uygun görülmüş ve bunu sağlamak amacıyla ilişik Kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarının 1 nci maddesi ile, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi öngörülmüştür. Geçici madde, bu tasarının kanunlaştığı tarihe kadar emekli ikramiyesi verilmesi hususunda Dilekçe Karma Komisyonunca 140 sayılı Kanuna aykırı olarak ittihaz edilmiş olan kararların yerine getirilmesi hakkındadır.

İkinci ve üçüncü maddeler, yürürlük ve uygulamaya dair bulunmaktadır.

Bütçe Plan Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plan Komisyonu
Esas No. : 2/70
Karar No. : 68

26 . 6 . 1975

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «Yozgat Milletvekili İlhami Çetin'in 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi» Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumda incelendi ve görüşüldü:

Geçen dönemde Hükümet tarafından tasarı halinde Parlamente'ye (Çok ivedi) kaydıyla sunulmuş olmasına rağmen, dönem içerisinde görüşmek olanağı bulunamamış ve hükümsüz sayılmış olan tasarı, bu defa İçtüzüğü'nün 78 nci maddesi uyarınca Yozgat Milletvekili İlhami Çetin tarafından yenilenmiş ve teklif halinde Komisyonumuza intikal etmiş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek getiren 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce yaş haddi, malûllük gibi sebeplerle emekliye ayrılanlarla ölenlerden hizmet süreleri emekli ikramiyesi ödenmesine müsait olmayanlar hakkında T. B. M. Meclisi Dilekçe Karma Komisyonunca lütûf ve atıfet olarak emekli ikramiyesi ödenmesi hususunda kararlar alınmıştır.

Ancak, bu yolda alınan kararlar Emekli Sandığı Kanununun ikramiye ödenmesiyle ilgili hükümlerine uygun olmadığı düşüncesiyle, gerek Emekli Sandığı ve gerekse kurumlarca tatbikat için tereddütler meydana gelmiştir.

5434 sayılı Kanunun kabulünden önce gerek 788 ve gerekse 1683 sayılı kanunlarda 30 yıl fiilî hizmet esası tatbik edilmişti, ilk önce 5434 sayılı Kanunda da bu durum muhafaza edilmiş ancak sonradan 6122 sayılı Kanunla yapılan bir değişiklikle 25 yıllık hizmet süresini dolduranlara emekli ikramiyesi verilmeye başlanmıştır.

6122 sayılı Kanundaki yıl kesri 6 aydan fazla olanlar tam yıla iblâğ olunur, hükmü gerekçe alınarak 24 yıl 6 ayı geçmiş hizmet sürelerinin de 25 yıla iblâğ edilmesinin yerinde olacağı ve ikramiye verilebileceği şeklinde anlaşılmış ve Dilekçe Karma Komisyonunca bu istikamette kararlar alınmıştır. Aslında 7.2.1969 gün ve 1101 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi 1 . 3 . 1969 dan itibaren yıl kesirlerinin tama iblâğı hakkındaki hükmü kaldırmıştır.

Hal böyle iken, Dilekçe Karma Komisyonunca 23 yıl hizmeti olanlara da ikramiye verilmesi istikametinde kararlar çıkmıştır. Bu kararların idareyi bağlamayacağı hakkında Danıştay Genel Kurulunun kararları bulunması da dikkate alınarak bir çok kararda idare ile Yasama Organı karşı karşıya gelmiştir.

Yukarıdaki gerekçeler muvacehesinde gerek idare ile Yasama Organını karşı karşıya getiren ve gerekse tereddütlere yol açan engellerin ortadan kaldırılması için hazırlanmış olan kanun teklifi, Komisyonca da olumlu mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddelerin müzakeresi sırasında verilen bir önergenin kabulü ile teklifin kapsamı genişletilmiş ve 1 nci maddeye bağlı «Ek Geçici Madde, 4 geçici madde olarak yeniden düzenlenmiş ve 1 nci geçici madde ile 1 . 1 . 1950 ile 1 . 3 . 1971 tarihleri arasında hesap edilecek emekli ikramiyeleri,

2 nci geçici madde ile, 1 . 1 . 1950 den önce fiilî hizmet süreleri 25 yılı doldurduktan sonra ölenler, emekli veya malûl olanlar ve aylık bağlandıktan sonra ölenlerin ikramiyeleri,

3 ncü geçici madde ile hiçbir şekilde emekli ikramiyesi ödenmeyecek olanların kimler olacağı,

4 ncü geçici madde ile de T. B. M. Meclisi Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının uygulanabilmesi hususu ayrı ayrı hükümlere bağlanmış. Ayrıca kanun başlığı buna uygun olarak değiştirilmiş,

Teklifin 2 nci maddesi «Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer» şeklinde ve «Yürütme» ile ilgili 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Sözcü Kayseri <i>H. Nakiboğlu</i>	Kâtip Elâzığ <i>H. Buz</i>
Ankara <i>H. T. Tokar</i>	Giresun <i>O. Yılmaz</i>	Gümüşhane <i>T. Yücel</i>
Isparta <i>A. İ. Balım</i>	İçel <i>İ. Göktepe</i>	İstanbul <i>A. N. Ölçen</i>
İstanbul <i>M. Parlar</i>	Kars <i>K. Okyay</i>	Kayseri <i>C. Cebeci</i>
Kocaeli <i>S. Akay</i>	Kütahya <i>İ. Ersoy</i>	Kütahya <i>M. Ersoy</i>
Malatya <i>A. Karaaslan</i>	Manisa <i>H. Okçu</i>	Manisa <i>G. Sevilgen</i>
Niğde <i>H. Özalp</i>	Ordu <i>B. Taranoğlu</i>	Samsun <i>D. Kitaplı</i>
Tekirdağ <i>Y. Alpaslan</i>	Tokat <i>H. Abbas</i>	Trabzon <i>Ö. Çakıroğlu</i>

YOZGAT MİLLETVEKİLİ İLHAMİ ÇETİN'İN
TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir
Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı
Kanununa aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir.

Ek geçici madde — Emekli, adı malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı bağlandığı veya toptan ödeme yapıldığı tarihlerdeki hükümlere göre, hizmet sürelerinin müsait bulunmamasından dolayı, kendilerine emekli ikramiyesi verilememiş olanlara, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunca görülen lüzum ve zarurete dayanılarak veya lütuf ve atıfet olarak emekli ikramiyesi ödenmesi hususunda, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ittihaz edilmiş olan kararlar, ilgililerin emekliye ayrıldıkları, malul kaldıkları veya vefat ettikleri tarihlerdeki emeklilik keseneğine esas aylıkları üzerinden hesaplanmak suretiyle uygulanır.

BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Geçici
Dört Madde Eklenmesi Hakkında Kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı
Kanununa aşağıdaki geçici dört madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Daha önce herhangi bir sebeple emekli ikramiyesi ödenmemiş olmak şartıyla, 1 . 1 . 1950 - 1 . 3 . 1971 tarihleri arasında yaş haddi veya malullük sebepleri ile görevlerinden ayrılıp emekli veya malullük aylığı bağlanmış olanlardan halen bu aylıkları alanların kendilerine, bunlardan aylık bağlandıktan sonra ölmüş olanlar ile 1 . 1 . 1950 - 1 . 3 . 1971 tarihleri arasında iştirakçi iken ölenlerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aylığa müstehak durumda olan dul ve yetimlerine, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa, 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddede hükmüne göre hesap edilecek emekli ikramiyesi ödenir.

Emekli ikramiyeleri, ilgililerin yaş haddine uğradıkları, malul kaldıkları veya vefat ettikleri tarihlerdeki emeklilik keseneğine esas aylık tutarları üzerinden hesap edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1 . 1 . 1950 tarihinden önce, fiili hizmet süreleri 25 yılı doldurduktan sonra :

A) Ölenlerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aylığa müstehak olan dul ve yetimlerine,

B) Emekli veya malul olanlardan halen aylık almakta olanların kendilerine,

C) Emekli veya malul olup aylık bağlandıktan sonra ölenlerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aylığa müstehak olan dul ve yetimlerine,

Teklif

Bütçe Plan Komisyonunun değişikliği

Daha önce, kendilerine veya dul yetimlerine, emeklilik ikramiyesi ödenmemiş olmak şartıyla, geçici birinci madde hükümlerine göre hesap edilecek emeklilik ikramiyesi ödenir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanuna göre hiçbir şekilde emekli ikramiyesi farkı verilmeyeceği gibi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aylık almakta olan (Müstehak olup da almayan veya alamayanlar dahil) dul ve yetimi bulunmayanlar için kanunî mirasçalarına veya sonradan aylığa hak kazanacak dul ve yetimlerine emekli ikramiyesi ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 4. — Malüllük, dul ve yetim aylığı ile ilgili olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Karma Komisyonunca alınmış ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesinleşmiş kararlar, başkaca bir hüküm aranmaksızın uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

7 . 4 . 1973

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzuner</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Genç. ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

